

formemlig har søgt sin Subsistents gennem Besiddelse af Fæste- eller Bondergaarde, ogsaa i det Hele vedblivende faae Leilighed til at søge den ad den Wei.

Ordføreren: Da Mindretalsforslagene under den Forhandling, her er ført, ere blevne fleersidigt belyste, anseer jeg det ikke for nødvendent at optage en Discussion om dem. Jeg vil kun i Korthed for mit Vedkommende udtale, at jeg ikke lægger overordentlig Vægt paa noget af disse Mindretalsforslag undtagen paa det, den ærede sidste Taler nu omtalte. Hvis nemlig det Forslag, som dette ærede Medlem har stillet til en ny § 2, skulde blive vedtaget — en Forudsætning, som jeg naturligvis anseer for at være aldeles usandsynlig — vilde denne Lov fra at være forholdsviis ubetydelig efter min Overbeviisning blive til en af de meest indgribende Love om Fæstevæsen, der ere udkomne i dette Aarhundrede, idet den da vilde indeholde et factiss Brud paa hele den historiske Fæstevikking, vi hidtil have kjendt. Den vilde være et aldeles afgjørende Skridt ind paa en ny Bane, og det en Bane, som navnlig vilde slaae Broen af til den Side, hvor Selveiendom ligger; den vilde uimodstaaelig føre hen imod kortere og kortere Forpagninger og hen til at gjøre det nuværende historiske Fæsteforhold til et aldeles vilkaarligt Forhold. Jeg troer, at Vikningen vilde komme aldeles uimodstaaelig af sig selv, og det er selvfølgelig, at jeg betragter Vedtagelsen af et saadant Forslag som noget af det Farligste, vi kunde gjøre. — Hvad Fleertallets Forslag angaaer, er det kun imod et eneste Punkt deri, der er reist Angreb, som jeg tillægger nogen Betydning, nemlig imod det Punkt, som bestemmer, at der i Sevnheden i den aarlige Forpagningsafgift kan gjøres en Afvigelse for de 7 Aar, der begynde, og de 7 Aar, der slutte Forpagningsperioden. Dette Punkt er blevet angrebet fra to Sider, nemlig deels af det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Rosenvorn) og deels af den høitærede Indenrigsminister. Det nævnte ærede Medlem udtalte, at denne Bestemmelse vilde udsætte Godseierne for ubilligt Tab, idet en Forpagter efter at have betinget sig Afslag i de

første Aar kunde, naar han kom til den høiede Afgift i Slutningen af Perioden, opsigte Contracten. Det ærede Medlem havde, som jeg saae, ikke i det Dieblit, han begyndte paa denne Sætning, den vedkommende Forordning for sig, men, hvis han vil eftersee den paagjældende Paragraph deri, hvad han maaskee senere har gjort, vil han finde, at en Opsigelsesret kun tilkommer Forpagteren for det Tilfælde, at han har betinget sig den ved Contractens Indgaaelse, eller at Forbrotten senere samtykker deri, men, naar denne ved Contractens Afslutning gaaer ind paa en ubetinget Opsigelsesret for Forpagteren, siffrer han sig selvfølgelig imod, at han løber sin Wei, naar den høiere Afgift skal begynde. Naar denne Opsigelsesret derimod ikke indrømmes ved Contractens Indgaaelse, samtykker Godseieren selvfølgelig ikke i Opsigelsen paa den Tid, da den høiere Afgift skal begynde, og for Godseieren har denne Bestemmelse altsaa ingen Fare. — Jeg kommer nu til den anden Fare, der er fremhævet af den høitærede Indenrigsminister, nemlig for Forpagterens Vedkommende. Den høitærede Minister befrygter, at den omhandlede Bestemmelse skal give et Fingerpeg i Retning af, at der efter de 7 første Aar vil blive opstillet saa urimelige Forpagningsafgifter, at Forpagteren efter disses Forløb vil blive nødsaget til at opsigte Forpagningen og gaae fra den, hvorved Forpagningerne factiss ville blive syvaarige. Denne Frygt nærer jeg ikke; thi hvis Sigt skulde skee, vilde Ministeren efter min Overbeviisning foranledige justitiel Tiltale imod den Godseier, som gjorde det. Det vil maaskee ikke altid være let for ham at see det; men, som allerede fremhævet, er der jo i Loven fastsat en regelmæssig Control med de Contracter, som indgaaes, og det staaer altsaa i enhver Indenrigsministers Magt, som vil haandhæve Fæstelovgivningen, at skaffe sig Kundskab derom og skride ind, naar han bliver opmærksom paa Misbrug. Skulde da det Tilfælde indtræffe, at Lovens Ord svigtede Domstolene, saaledes at disse ikke kunde give Ministeren Midlerne til Lovens Haandhævelse, kunde han jo komme til Lovgivningsmagten og sige: Giv mig stærkere Midler, end jeg hidtil har havt, til Lovens Haandhævelse! Den